

De Letselschade Richtlijn Studievertraging

Definitie Studievertraging:

Onder schade wegens studievertraging wordt verstaan de schade die optreedt doordat een benadeelde later op de arbeidsmarkt actief zal zijn als gevolg van een door een ongeval onderbroken opleiding, voor welke studievertraging een derde aansprakelijk is te houden.

Afbakening van De Letselschade Richtlijn Studievertraging:

1. De richtlijn ziet louter op de studievertraging als zodanig c.q. het daardoor later betreden van de arbeidsmarkt. Het gaat om een studievertraging van maximaal één jaar.
2. De vergoeding ziet op de vertraging in de opleiding die op het moment van het ongeval wordt gevolgd. De vergoeding wordt vastgesteld op basis van het normbedrag dat daarvoor geldt in het jaar dat de schadepost studievertraging wordt geregeld.
3. Extra studiekosten (boeken- en examenkosten en dergelijke) vallen niet onder de richtlijn. Deze uitgaven zijn zeer individueel en vaak concreet aan te tonen. Derhalve lenen deze kosten zich niet voor normering.
4. Van de schade wegens studievertraging dient te worden onderscheiden de aan een ongeval toe te rekenen schade als gevolg van een aangepaste opleiding of opleiding op een lager niveau. Deze schadefactor dient afzonderlijk te worden beoordeeld en maakt deel uit van het vast te stellen verlies aan arbeidsvermogen.
5. De richtlijn beoogt een vangnet te bieden voor het merendeel van de voorkomende gevallen en laat de mogelijkheid om schade wegens studievertraging concreet vast te stellen onverlet.
6. De jaarvergoeding is naar redelijkheid en billijkheid vastgesteld, rekening houdend met jurisprudentie en gangbare praktijk ter zake. Voor jeugdig laaggeschoolden is aansluiting gezocht bij het minimumloon. Voor studenten met een vwo/hbo-opleiding is aansluiting gezocht bij het modale inkomen. Jaarlijks wordt op basis van het loonindexcijfer van het CBS bekeken in hoeverre aanpassing van het normbedrag noodzakelijk is.
7. De richtlijn is ingegaan op 15 september 2006 en is van toepassing op ongevallen die na deze datum hebben plaatsgevonden.

De normbedragen worden jaarlijks geïndexeerd. Per 1 januari 2015 zijn de normbedragen aangepast aan de gemiddelde stijging van de cao-lonen over 2014 en vervolgens afgerond op een veelvoud van € 25,00. Het normbedrag voor de basisschool blijft in 2015 ongewijzigd. Dit heeft te maken met een gecorrigeerde berekenmethodiek. Per 1 januari 2015 is daarnaast de tekst van de richtlijn aangepast ter bevordering van de leesbaarheid; deze wijzigingen zijn niet inhoudelijk van aard. Per september 2018 is lid 2 tussengevoegd.

Afwijking van de standaard afrondingsmethode:

De normbedragen in deze richtlijn worden na indexatie afgerond op € 25,-, dat wil zeggen het veelvoud van € 25,-- dat het dichtst bij het geïndexeerde bedrag ligt.

Vanaf 2014 is besloten de normbedragen op deze wijze af te ronden op € 25, --. Nog steeds worden bij iedere indexering de bedragen op een veelvoud van € 25,00 afgerond.

Op 1 januari 2023 zijn de normbedragen geïndexeerd met een voorlopig loonindexcijfer voor 2022 van 3,2%. Aangezien het definitieve loonindexcijfer voor 2022 eveneens 3,2% bedraagt, is een correctie achteraf niet nodig.

Op 1 januari 2023 zijn abusievelijk de normbedragen van het jaar 2021 met 3,2% verhoogd, in plaats van de normbedragen van het jaar 2022.

Dit heeft tot gevolg gehad dat de normbedragen per saldo 2,1% te laag zijn vastgesteld. Deze onjuistheid is in onderstaande cijfers gecorrigeerd.

Gecorrigeerde tabel voor 1-1-2023

Categorie	Per 1-1-2022	afronding	Per 1-1-2023	afronding	Eerder vastgesteld op	verschil
basisschool	€ 6.609	€ 6.600	€ 6.821	€ 6.825	€ 6.675	€ 150
vmbo, lbo	€ 15.201	€ 15.200	€ 15.688	€ 15.700	€ 15.375	€ 325
havo, mbo, vwo	€ 18.506	€ 18.500	€ 19.098	€ 19.100	€ 18.700	€ 400
hbo, wo	€ 22.471	€ 22.475	€ 23.190	€ 23.200	€ 22.725	€ 475

Op 1 januari 2024 dienen de normbedragen weer geïndexeerd te worden (voorlopig loonindexcijfer 6,1%).

Categorie	Per 1-1-2023	afronding	Per 1-1-2024	afronding
basisschool	€ 6.821	€ 6.825	€ 7.237	€ 7.225
vmbo, lbo	€ 15.688	€ 15.700	€ 16.645	€ 16.650
havo, mbo, vwo	€ 19.098	€ 19.100	€ 20.263	€ 20.275
hbo, wo	€ 23.190	€ 23.200	€ 24.605	€ 24.600

Categorie-indeling en netto normbedragen voor schade wegens studievertraging op basis van één jaar studievertraging:

Categorie	Normbedrag 2024
basisschool	€ 7.225
vmbo en lbo	€ 16.650
havo, mbo, vwo	€ 20.275
hbo en /wo	€ 24.600

Categorie	Normbedrag 2023	Normbedrag 2022	Normbedrag 2021	Normbedrag 2020	Normbedrag 2019	Normbedrag 2018
basisschool	€ 6.825	€ 6.600	€ 6.475	€ 6.300	€ 6.125	€ 6.025
vmbo, lbo	€ 15.700	€ 15.200	€ 14.900	€ 14.475	€ 14.125	€ 13.850
havo, mbo, vwo	€ 19.100	€ 18.500	€ 18.150	€ 17.625	€ 17.175	€ 16.850
hbo, wo	€ 23.200	€ 22.475	€ 22.025	€ 21.400	€ 20.875	€ 20.450

Categorie	Normbedrag 2017	Normbedrag 2016	Normbedrag 2015	Normbedrag 2014	Normbedrag 2013	Normbedrag 2012
basisschool	€ 5.950	€ 5.825	€ 5.750	€ 5.750	€ 5.650,35	€ 5.561
vmbo, lbo	€ 13.650	€ 13.400	€ 13.225	€ 13.150	€ 12.974,20	€ 12.770
havo, mbo, vwo	€ 16.625	€ 16.300	€ 16.100	€ 16.000	€ 15.793,20	€ 15.544
hbo, wo	€ 20.200	€ 19.800	€ 19.575	€ 19.425	€ 19.177,23	€ 18.875

Categorie	Normbedrag 2011	Normbedrag 2010	Normbedrag 2009	Normbedrag 2008	Normbedrag per jaar van 150906 tot 311207
basisschool	€ 5.490	€ 5.437	€ 5.299	€ 5.135	€ 5.000
vmbo, lbo	€ 12.606	€ 12.506	€ 12.189	€ 11.811	€ 11.500
havo, mbo, vwo	€ 15.345	€ 15.224	€ 14.838	€ 14.378	€ 14.000
hbo, wo	€ 18.633	€ 18.486	€ 18.018	€ 17.459	€ 17.000

Toelichting

Zie mr. H.A. Bouman in Handboek Personenschade (pagina 30.30-17 paragraaf 5 Jeugdigen):
 “Wordt het arbeidsvermogen ontnomen of aangetast op een leeftijd dat nog niet te zeggen is wat de gekwetste met het vermogen had kunnen doen dan rijzen specifieke problemen van schadebegroting. ‘Concrete’ vergelijkingen en daarop gebaseerde berekeningen zijn dan niet te maken en hypothesen en abstracties onvermijdelijk, hetgeen niet wegneemt dat zo dicht mogelijk aansluiting moet worden gezocht bij de omstandigheden van deze gekwetste. Men zal bijvoorbeeld de maatschappelijke kring waarin hij is geboren en opgegroeid in aanmerking kunnen nemen”.

Naarmate een kind, scholier, leerling of student in tijd gemeten verder van het intreden op de arbeidsmarkt afstaat en naarmate een referentiekader met betrekking tot een te verwachten carrière op de arbeidsmarkt minder is uitgekristalliseerd, is de waardering van schade wegens studievertraging in meerdere mate speculatief.

Deze richtlijn ziet op studievertraging van maximaal één jaar. Bij een grotere vertraging gaan concrete invloeden een overwegende rol spelen bij de waardering van deze schadepost, zoals het al dan niet in aanmerking komen voor een Wajong-uitkering. De studievertraging is in dat geval ook niet zozeer een afzonderlijke schadepost, maar een onderdeel van de waardering van schade wegens weggevallen arbeidsvermogen.

Specifieke talenten en carrièremogelijkheden zijn hier buiten beschouwing gelaten c.q. lenen zich niet voor normering.

De berekeningen van de bovengenoemde rubrieken zijn mede tot stand gekomen na uitvoerig doorrekenen door een extern bureau, op basis van de meeste recente CBS-gegevens en cao's.